

Pohde

Pohjois-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Pohteen ajankohtaiskatsaus ja pääministeri Orpon hallituksen kehysriihen linjausten vaikutukset hyvinvointialueisiin

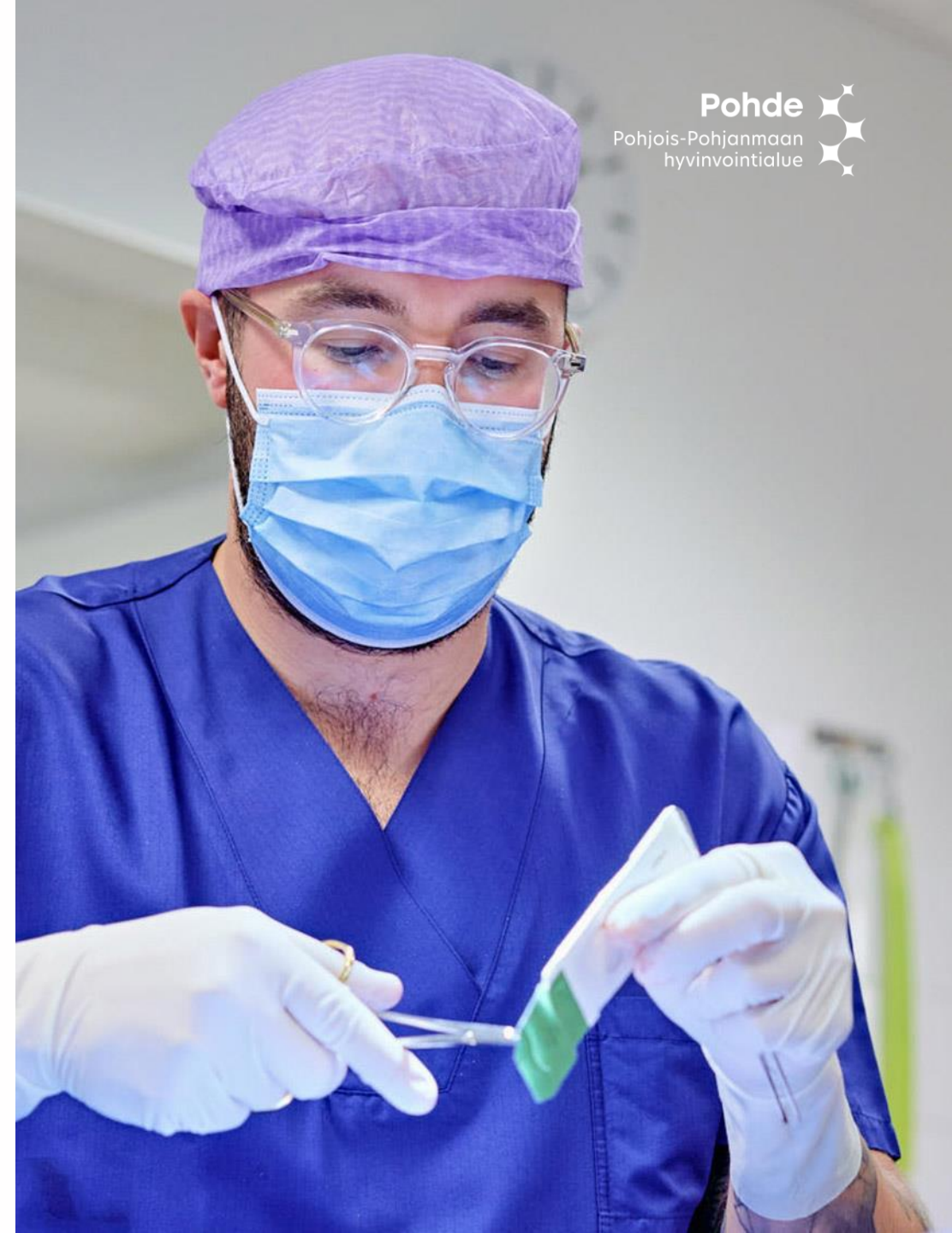
Aluevaltuusto 22.4.2024

Ilkka Luoma, hyvinvointialuejohtaja

Esityksen sisältö

-
- Yleinen talouden tilannekuva ja Pohteen toiminnallisten ja rakenteellisten muutosten riittävyys suhteessa valtion rahoitukseen
 - Pohteen talouskehitys 1-3/2024
 - Pääministeri Orpon hallituksen kehysriihen linjauksia hyvinvointialueisiin liittyen
 - Kehysriihen vaikutusten arviointia Pohteen talouteen liittyen

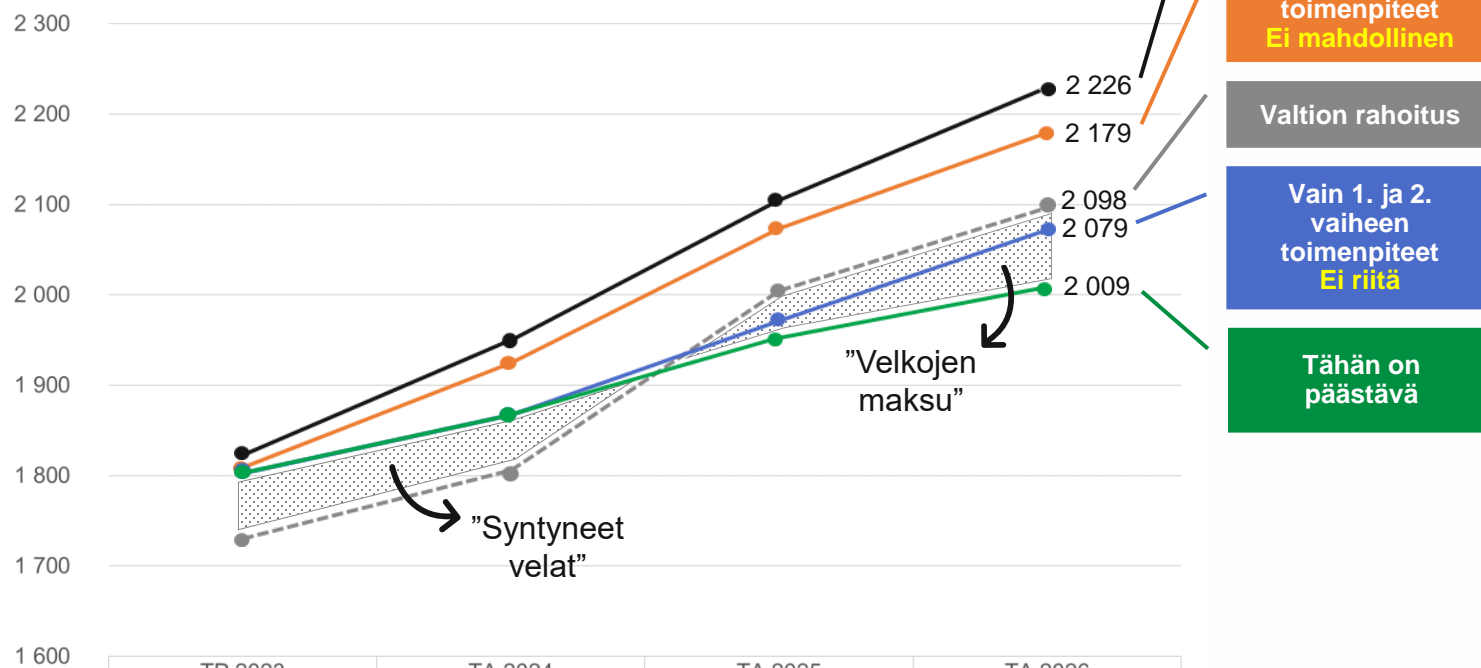
**Yleinen talouden
tilannekuva ja Pohteen
toiminnallisten ja
rakenteellisten muutosten
riittävyys suhteessa valtion
rahoitukseen**

Tuottavuus- ja taloudellisuustoimenpiteiden vaikutus kustannuskehitykseen

Skenaario ei sisällä hallituksen kehysriihen päätösten vaikutuksia

Miljoonaa euroa

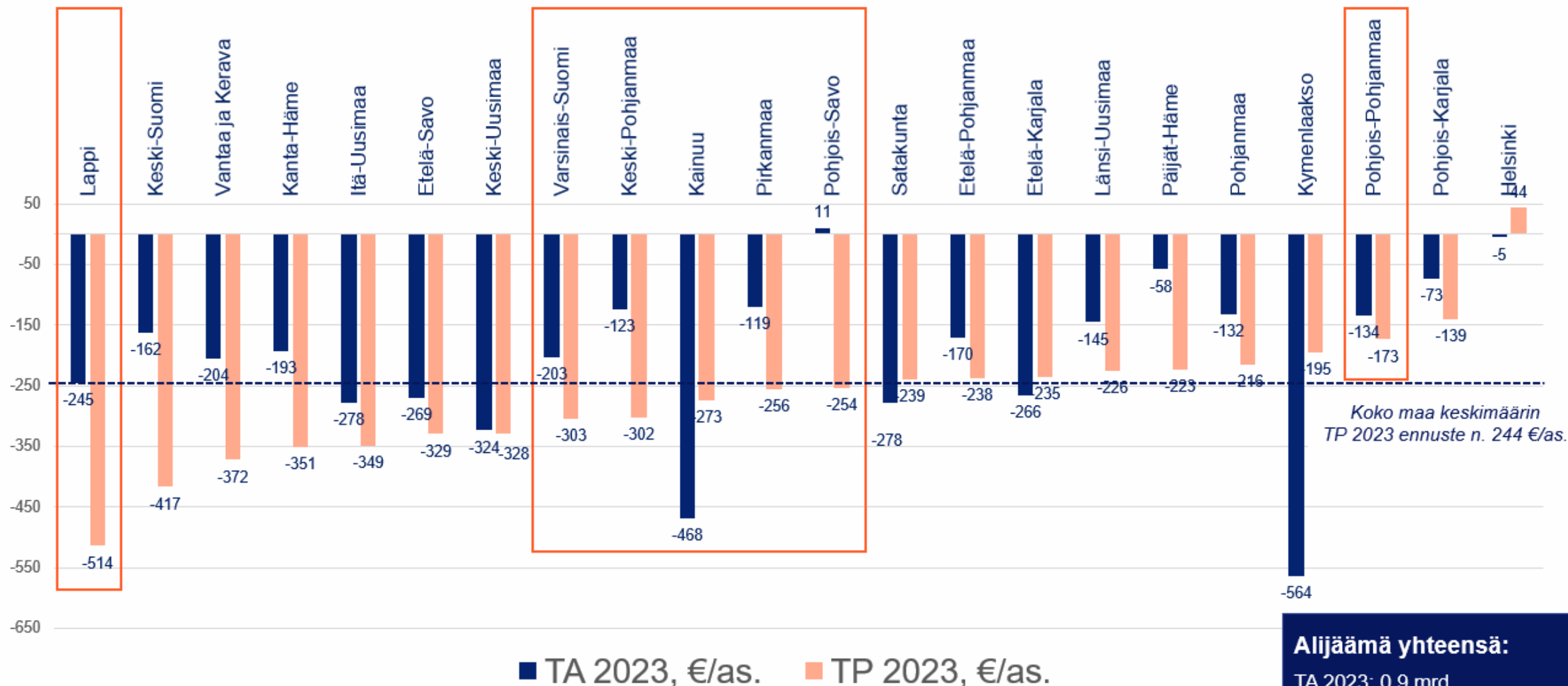
	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TA 2026
● A) Sopeutettu kehitys 2023-2024, perusuran mukainen kehitys 2025-2026	1 803	1 868	1 971	2 079
● B) Sopeutettu kehitys 2023-2024, rahoitusuran mahdollistama kehitys 2025-2026	1 803	1 868	1 955	2 009
● C) Ensimmäisen sopeutetun vuoden jälkeen perusuran mukainen kehitys	1 803	1 921	2 065	2 179
● D) Perusuran (ilman sopeutusta) mukainen kehitys	1 817	1 945	2 100	2 226
● Rahoitus	1 731	1 808	2 004	2 098

Sisältää toimintakatteen, nettorahoituskulut ja poistot

- Alijäämät tulee olla katettuna vuoden 2026 loppuun mennessä
- Jos olisi jatkettu aiemmillä toimintamalleilla ja rakenteilla, arvio alijäämästä vuonna 2026 olisi noin **-448 miljoonaa**
- Mikäli sopeutustoimia ei jatkettaisi ensimmäisen toimintavuoden jälkeen, olisi kertynyt alijäämä vuonna 2026 noin **-328 miljoonaa**
- Mikäli kustannuskehitys jatkaa sopeutustoimien jälkeen vuosina 2025-2026 perusuralla, olisi kertynyt alijäämä vuonna 2026 noin **-80 miljoonaa**
- Vuoden 2025 takautuvan rahoituksen oikaisun pohjaksi arvioitu kansallinen alijäämä on noin 1,4 miljardia euroa. Pohteen osuus on alueella tehty arvio. Vuodelle 2026 ei ole varovaisuusperiaatteella arvioitu takautuvaa oikaisua.

Kansallinen vertailu TA 2023 – TP 2023

Tilanne 27.3.2024

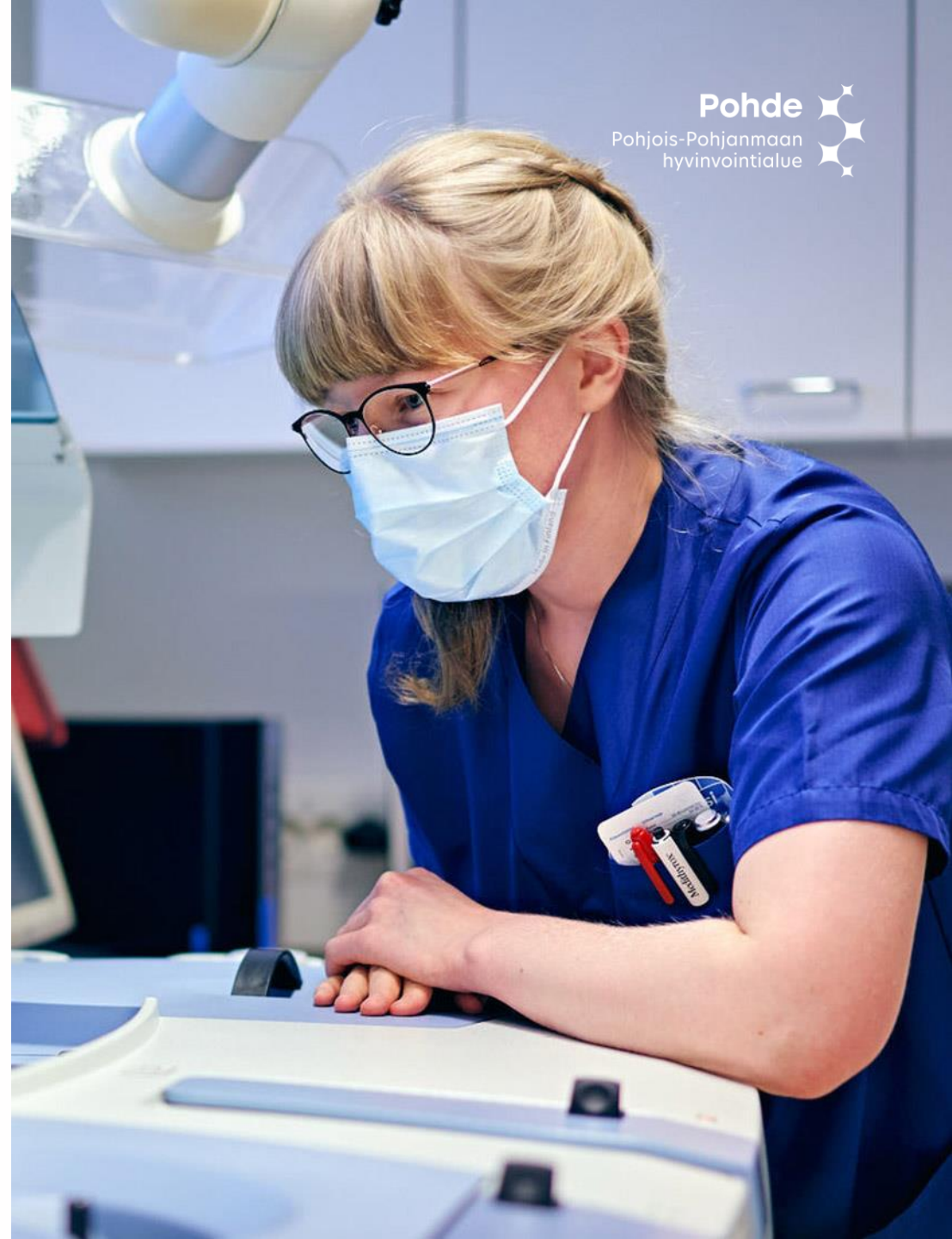

Alijäämä yhteensä:

TA 2023: 0,9 mrd.

TP 2023: 1,4 mrd.

Pohteen talouskehitys 1-3/2024

Pohde yhteensä 1-3/2024

Maaliskuun 2024
luvut ovat alustavat

Maaliskuu 2024 ALUSTAVAT TIEDOT	Toteuma	Budjetti	Ylitys tai alitus budjettiin	Toteuman osuus budjetista (%)
Toimintatuotot	78 995 425	82 839 411	3 843 986	95,4%
Myyntituotot	38 263 528	40 275 955	2 012 427	95,0%
Maksutuotot	23 465 554	23 689 271	223 717	99,1%
Tuet ja avustukset	12 256 797	13 923 185	1 666 388	88,0%
Muut toimintatuotot	4 393 487	4 544 423	150 935	96,7%
Valmistus omaan käyttöön	616 058	406 577	-209 480	151,5%
Toimintakulut	-491 328 466	-517 898 743	-26 570 277	94,9%
Henkilöstökulut	-221 102 705	-248 239 592	-27 136 887	89,1%
Palvelujen ostot	-177 689 083	-177 949 300	-260 217	99,9%
Asiakaspalvelujen ostot	-109 358 892	-96 875 353	12 483 539	112,9%
Muiden palvelujen ostot	-68 330 191	-81 073 947	-12 743 756	84,3%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-44 974 402	-44 352 862	621 540	101,4%
Avustukset	-17 842 631	-15 172 749	2 669 882	117,6%
Muut toimintakulut	-29 719 646	-32 184 241	-2 464 595	92,3%
Toimintakate	-412 333 041	-435 059 332	-22 726 291	94,8%

- Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman eli TUTA 2:n toimenpiteet ovat osin vasta käynnistymässä YT-neuvottelujen jälkeen.
- Pohteen taloutta haastavat erityisesti asiakaspalveluiden ostojen ja avustusten budjettiylitykset. Tilanne on selvästi heikentynyt edellisestä kuukaudesta.
- Henkilöstökulut ovat maaliskuussa alle budjettitoteuman noin 27 miljoonaa euroa. Taustalla vaikuttavat mm. haasteet henkilöstön saatavuudessa. Kesälomakausi sijaiskuluineen pienentää merkittävästi alitusta.
- Muiden palvelujen ostoissa kustannustoteuma alittaa budjetin, mutta arvio on, että lähikuukausina alitus vähenee ja toteuma lähenee budjettia.
- Aineet ja tarvikkeet ylittävät maaliskuun käyttösuunnitelman, mutta ylitys on supistunut helmikuun tilanteeseen verrattuna.
- Vaikka maaliskuun tilanteessa toimintakate alittaa budjetoidun, on mm. edellä mainituista syistä olennaisen tärkeää, että tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimenpiteitä viedään riipeästi eteenpäin.

Toimialueiden toimintakulut 1-3/2024

Maaliskuun tilanteessa perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS-psykiatria sekä vammaispalvelut ylittävät budjetin. Myös muilla toimialueilla on riskejä talousarvion ylitykseen. Vuoden 2024 toteumaennusteet laaditaan tammi-maaliskuun osavuosikatsaukseen.

Maaliskuu 2024 ALUSTAVAT TIEDOT	Toteuma	Budjetti	Toteuma vs. budjetti + ylitys - alitus	Toteuman osuus budjetista (%)
Hyvinvointialueen johtaminen	4 462 349	4 444 834	17 515	100,4%
Konsernipalvelut	82 931 370	96 578 021	-13 646 651	85,9%
Järjestämistoiminto	10 991 342	12 097 294	-1 105 952	90,9%
Pelastustoimi	6 023 601	7 220 772	-1 197 171	83,4%
Perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS-psykiatria	76 347 330	72 823 906	3 523 424	104,8%
Terveyden- ja sairaanhoidon palvelut	42 875 121	43 756 172	-881 051	98,0%
Ikäihmisten palvelut	84 520 775	86 392 533	-1 871 758	97,8%
Vammaispalvelut	41 852 421	40 572 897	1 279 525	103,2%
OYS-sairaalapalvelut ja ensihoito	112 526 264	120 015 871	-7 489 606	93,8%
Sairaanhoidolliset palvelut	17 113 773	20 737 287	-3 623 514	82,5%
Kuntoutuspalvelut	11 726 553	12 759 156	-1 032 602	91,9%

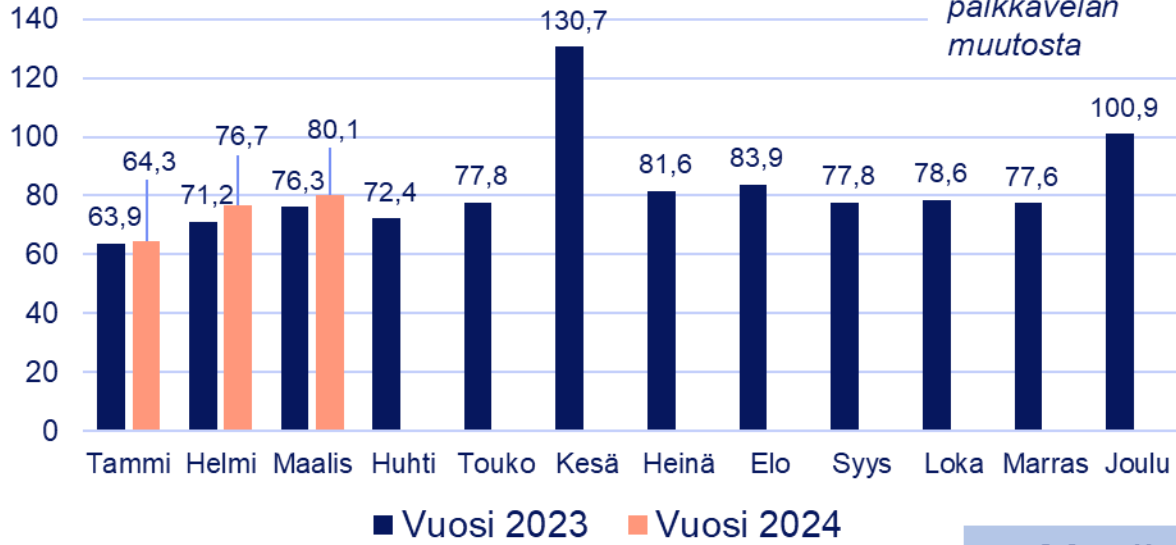
Asiakaspalvelujen ostot 1-3/2024

Maaliskuu 2024 ALUSTAVAT TIEDOT	Toteuma	Budjetti	Toteuma vs. budjetti + ylitys - alitus	Toteuman osuus budjetista (%)
Järjestämistoiminto	-41 622	0	-41 622	
Perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS-psykiatria	36 790 691	29 829 463	6 961 227	123,3%
Terveyden- ja sairaanhoidon palvelut	4 557 207	4 720 307	-163 100	96,5%
Ikäihmisten palvelut	37 119 919	34 184 067	2 935 852	108,6%
Vammaispalvelut	17 596 676	16 596 289	1 000 387	106,0%
OYS-sairaalapalvelut ja ensihoito	10 869 196	9 151 258	1 717 937	118,8%
Sairaanhoidolliset palvelut	32 281	17 840	14 441	180,9%
Kuntoutuspalvelut	2 351 091	2 376 129	-25 038	98,9%

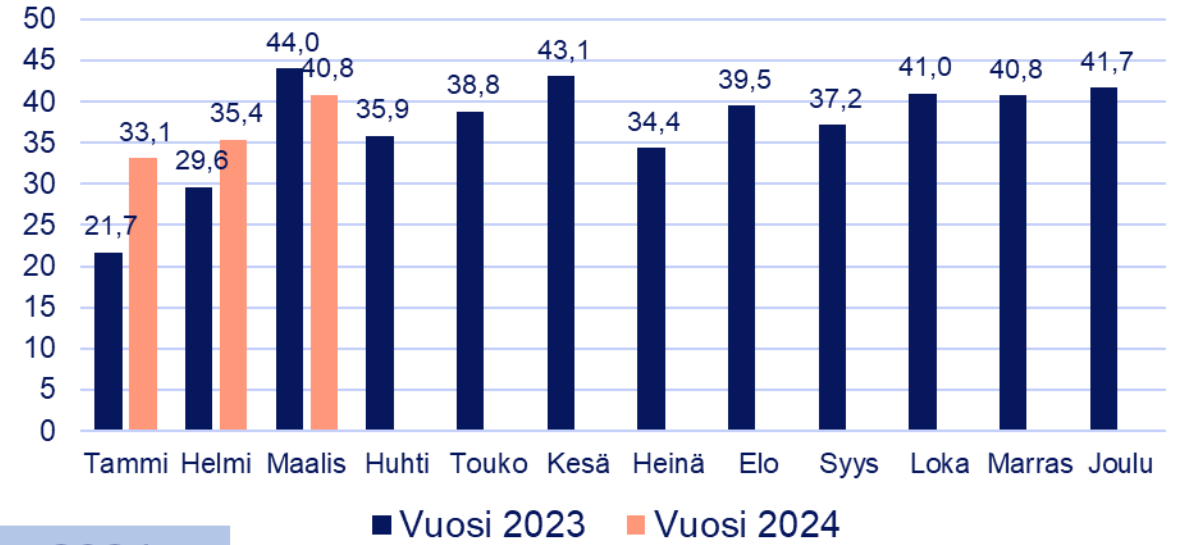
Maaliskuun 2024
luvut ovat alustavat

Henkilöstökulut, milj. euroa

*Ilman loma-
palkkavelan
muutosta*

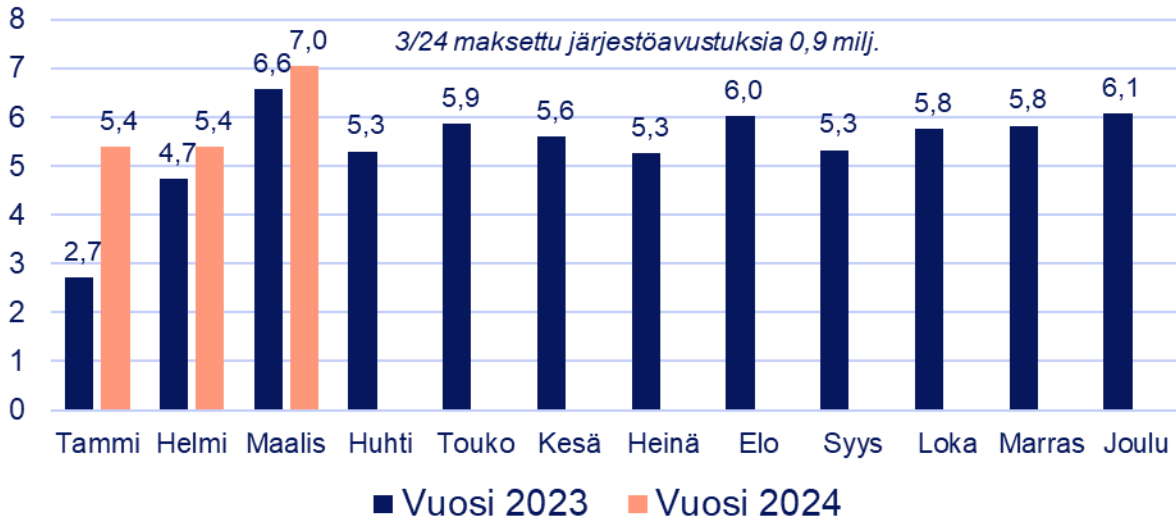
Asiakaspalvelujen ostot, milj. euroa

Maaliskuun 2024
luvut ovat alustavat

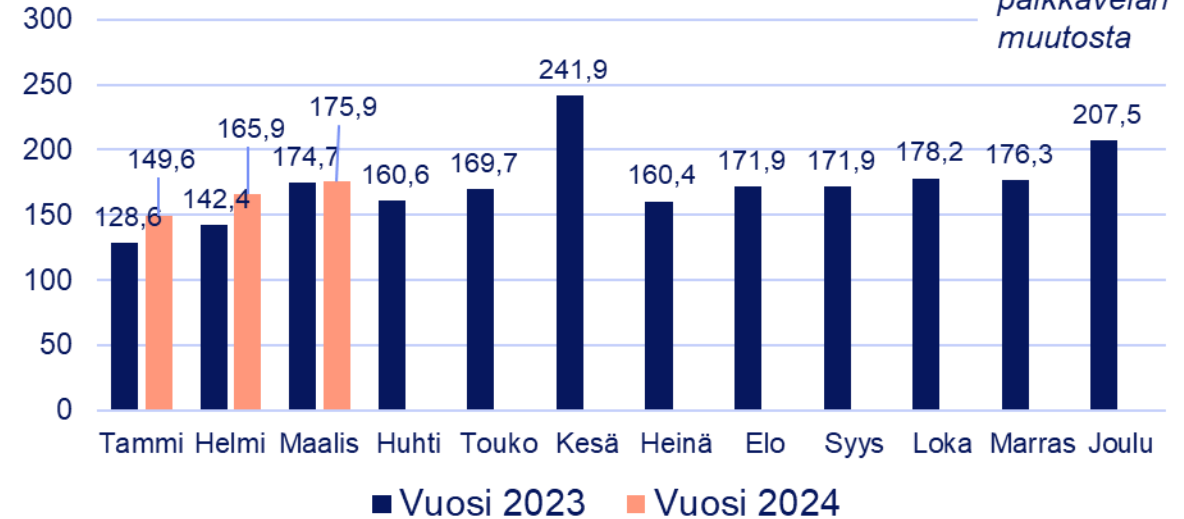
Avustukset, milj. euroa

3/24 maksettu järjestöavustuksia 0,9 milj.

Toimintakulut yhteensä, milj. euroa

*Ilman loma-
palkkavelan
muutosta*

Pääministeri Orpon hallituksen kehysriihen linjauksia hyvinvointialueisiin liittyen

Orpon hallitus: Tehdyillä päätöksillä estetään talouden ajautuminen hallitsematto-maan luisuun

Hallituksen tavoitteena on turvata hyvinvointiyhteiskunta ja sen tärkeät palvelut paitsi nykyisille myös tuleville sukupolville. Suomen pitää olla tulevaisuudessakin maa, jossa on laadukasta koulutusta, toimivat terveystalvelut ja hoivaa sitä tarvitseville. Tavoitteen toteutuminen edellyttää kestäväää taloutta.

Hallitusohjelmassa hallitus sitoutui tekemään ratkaisut, jotka vahvistavat julkista taloutta nettomääräisesti 6 miljardia vuoden 2027 tasolla. Suomen julkinen talous on heikentynyt. Jo päätetyt sopeutustoimet eivät riitä varmistamaan julkisen talouden velkasuhteen vakauttamista vuoteen 2027 mennessä. Ilman lisätoimia julkisen talouden velka lähestyisi 90 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen vuonna 2028. Myös EU:n finanssipoliittisten sääntöjen noudattaminen edellyttää uusia julkista taloutta vahvistavia toimia. Siksi hallitus on päättänyt lisätoimista, jotka vahvistavat julkista taloutta noin 3 miljardilla eurolla. Näin pyritään estämään talouden ajautuminen hallitsemattomaan luisuun ja Suomen joutuminen EU:n alijäämämenettelyyn.

Orpon hallitus: Tehdyillä päätöksillä estetään talouden ajautuminen hallitsematto-maan luisuun

Hallitus teki kehysriihessä ratkaisun myös sairaalaverkosta. Hallitus toteuttaa suurelta osin sairaalaverkkouudistuksen vaihetta 1 mukailevan ratkaisun, joka koskee perusterveydenhuollon yöpäivystyksiä ja eräiden erikoissairaanhoidon sairaaloiden palveluvalikoimaa ja päivystyksiä. Uudistuksella pyritään tasapainottamaan julkisia menoja sekä osaltaan vastaamaan terveydenhuollon henkilöstöpulaan.

Hallitus päätti hylätä sairaalaverkkouudistuksen työryhmäesityksen seuraavat vaiheet. Sen sijaan hallitus päätti kehysriihessä korvaavista säästötoimista, joilla sairaalaverkkouudistuksen hylätyt seuraavat osat korvataan hallitusohjelman talousliitteen toteuttamiseksi. Näiden korvaavien säästöjen mittaluokka on noin 75 miljoonaa euroa. Sosiaali- ja terveysministeriö tiedottaa ratkaisusta tarkemmin.

Orpon hallitus: Tehdyillä päätöksillä estetään talouden ajautuminen hallitsematto-maan luisuun

Osana säästötoimia hyvinvointialueiden velvoitteita kevennetään. Hallitus on pyrkinyt turvaamaan sote-palvelut mm. helpottamalla osaajapulaa ja parantamalla hyvinvointialueiden edellytyksiä tuottaa lakisääteiset palvelut käytettävissä olevilla henkilöstöresursseilla. Henkilöstön vähimmäismitoitusta ympärivuorokautisessa hoivassa kevennetään, hoitotakuuseen tehtyjä kiristyksiä puretaan ja joitakin palveluita rajataan julkisen palvelutuotannon ulkopuolelle.

Orpon hallitus: Tehdyillä päätöksillä estetään talouden ajautuminen hallitsematto-maan luisuun

Hyvinvointialueiden rahoitus

Hyvinvointialueiden valtion rahoitus on yhteensä noin 26,2 miljardia euroa vuonna 2025. Rahoituksen taso nousee edelliseen julkisen talouden suunnitelmaan verrattuna noin 1,8 miljardia euroa. Kasvua selittää erityisesti vuonna 2025 ensimmäistä kertaa toteutuva rahoituslain mukainen jälkikäteistarkistus, joka on noin 1,5 miljardia euroa. Rahoituksen muutokseen vaikuttavat myös kustannustason nousu, ennakoitu palvelutarpeen kasvu sekä hyvinvointialueiden tehtävämuutokset.

Vuonna 2028 hyvinvointialueiden valtion rahoitus on vuoden 2025 hintatasossa noin 25,1 miljardia euroa. Jälkikäteistarkistuksen määrän arvioidaan vähenevän vuosina 2026–2028 hyvinvointialueiden talouden vahvistumisen myötä. Lisäksi rahoitusta vähentävät niin hallitusohjelmassa sovitut kuin nyt julkisen talouden suunnitelman yhteydessä päätetyt sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävämuutokset.

Orpon hallitus: Tehdyillä päätöksillä estetään talouden ajautuminen hallitsematto-maan luisuun

Hyvinvointialueiden rahoitus

Pääministeri Orpon hallitusohjelman toimet on jo pääosin sisällytetty syksyn 2023 julkiseen talouden suunnitelmaan. Päätösperäisistä tehtävämuutoksista hyvinvointialueiden kustannuksiin ja rahoitukseen vaikuttaa erityisesti ensihoidon matkakustannusten rahoitusvastuun siirto hyvinvointialueille, yhteensä noin 130 miljoonaa euroa vuodesta 2026 lähtien.

Orpon hallitus: Tehdyillä päätöksillä estetään talouden ajautuminen hallitsematto-maan luisuun

Hyvinvointialueiden rahoitus

Julkisen talouden suunnitelmassa on nyt lisäksi linjattu hyvinvointialueiden velvoitteiden keventämisestä liittyen muun muassa perusterveydenhuollon hoitotakuuseen, ikääntyneiden ympärivuorokautisen hoivan henkilöstömitoitukseen sekä sosiaalihuollon ja erikoissairaanhoidon palveluvalikoiman rajaamiseen. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja korotetaan hallitusohjelmassa linjatun 50 miljoonan euron lisäksi 100 miljoonalla eurolla.

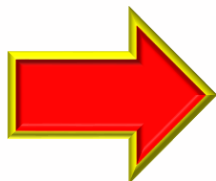
Hallitusohjelmassa aiemmin asetettua sairaaloiden ja päivystysten työnjakoa koskevaa säästötavoitetta on pienennetty. Hallitusohjelmassa sovittujen rahoitusmallin muutosten valmistelun yhteydessä siirtymätasauksia muutetaan siten, että kertaluonteinen säästö on 15 miljoonaa euroa vuonna 2026 ja 20 miljoonaa euroa vuonna 2027. Lasten ja nuorten terapiatakuun voimaantuloa siirretään neljällä kuukaudella alkamaan 1.5.2025 sujuvan toimeenpanon varmistamiseksi.

Orpon hallitus: Tehdyillä päätöksillä estetään talouden ajautuminen hallitsematto-maan luisuun

Hyvinvointialueiden rahoitus

Uudet päätökset vähentävät hyvinvointialueiden rahoitusta nettomääräisesti yhteensä noin 350 miljoonalla eurolla vuonna 2025 ja noin 550 miljoonalla eurolla vuonna 2028.

Tehtävämuutosten arvioidaan vähentävän alueiden kustannuksia yhtä paljon kuin rahoitusta, joten ne eivät vahvista hyvinvointialueiden taloutta. Toisaalta henkilöstön heikko saatavuus on haastanut hyvinvointialueita sekä toiminnallisesti että taloudellisesti. Henkilöstöpula lisää kustannuspaineita ja heikentää palvelujen saatavuutta. Hallituksen yhtenä tavoitteena toimista päätettäessä on ollut helpottaa lakisääteisten tehtävien toimeenpanoa ja vähentää sosiaali- ja terveydenhuollon lisähenkilöstön rekrytointipainetta.

Pöytäkirjamerkinnot

Hyvinvointialueiden investoinnit

Investointisuunnitelmien hyväksymismenettelyä kiristetään, jotta julkisen talouden vakauttamistavoitteet eivät vaarannu. Hallituksen tavoitteena on hillitä hyvinvointialueiden investointeja, kuten rakennus- ja käyttöomaisuusinvestointeja. Tavoitteena on hillitä hyvinvointialueiden velkaantumista sekä investointeihin liittyviä kustannuksia (vuokrat, korkomenot ja poistot). Varmistetaan, että välttämättömät investoinnit voidaan toteuttaa. Tarve tiukempaan ohjaukseen korostuu niillä alueilla, joilla arviointimenettelyn kriteerit ovat täyttymässä tai täyttyneet.

Edellä kuvattujen tavoitteiden saavuttamisen varmistamiseksi valtiovarainministeriö asettaa työryhmän, jonka tarkoituksena on vahvistaa investointien ohjausta ja varmistaa nykyisen investointisuunnitelman hyväksymismenettelyn sekä lainanottovaltuuden muuttamismenettelyn toimivuus suhteessa valtionohjauksen tavoitteisiin. Työryhmän tehtävänä on myös varmistaa, että hyvinvointialueiden poisto- ja arvonalentamiskäytännöt ovat yhdenmukaiset. Työryhmän työ valmistuu vuoden 2024 loppuun mennessä.

Pöytäkirjamerkinnot

Ensihoitoon liittyvien kuljetusten rahoitusvastuun siirtäminen hyvinvointialueille

Hallitusohjelman mukaisesti ensihoitoon liittyvien kuljetusten rahoitusvastuu siirretään kokonaisuudessaan hyvinvointialueille vuodesta 2026 alkaen. Siirto toteutetaan määrärahasiirtona valtion osuutta sairausvakuutuslaista aiheutuvista menoista kattavalta momentilta hyvinvointialueiden rahoituksen momentille. Siirto toteutetaan valtion näkökulmasta kustannusneutraalisti (osana kanavointiratkaisua) pienentämällä valtion vastuuta sairaanhoitovakuutuksen rahoituksesta. Siirron toteutuksessa huomioidaan Ahvenanmaan maakunta ja rahoitus tältä osin hoidetaan myös kustannusneutraalisti.

Silmäterveyden norminpurku

Terveystieteiden ammattihenkilöasetuksesta poistetaan 16§, jolla rajataan silmälasien määrääminen vain silmätautien erikoislääkärin tekemäksi silmäsaairaiden tai silmäleikkattujen (kaihi-, karsastus-, taittovirheleikkaus) osalta. Tällä vähennetään silmätautien erikoislääkärien työtaakkaa ja kevennetään silmälasien käyttäjien kustannuksia. Muutoksen myötä hyvinvointialueet pystyvät kohdentamaan vapautuvan resurssin muuhun hoitoon ja hoivaan. Myös hallitusohjelmassa päätetty Kela-korvausten nosto vähentää silmätautien hoitonoja.

Pöytäkirjamerkinnot

Oppilashuolto

Hallitus päättää kiirehtiä hallitusohjelman mukaista oppilas- ja opiskelijahuollon kustannus- ja vaikuttavuusarviointia syksyn 2024 budjettiriiheen mennessä. Selvitys tehdään kansliapäälliköiden johdolla kolmen ministeriön yhteistyönä (OKM, STM, VM). Hallitus tekee budjettiriihessä päätökset selvityksen pohjalta oppilas- ja opiskelijahuollon sekä koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon järjestämisvastuusta sekä muista keinoista oppilas- ja opiskelijahuollon sekä koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon vahvistamiseksi. Lisäksi selvityksessä otetaan kantaa hallitusohjelman mukaiseen mahdollisuuteen sopia kuntien kanssa kyseisten palveluiden organisoimisesta. Hallitus varautuu resursoimaan selvitystyötä ja mahdollista lainsäädäntövalmistelua osin valtioneuvoston kanslian keskitetyistä määrärahoista.

Kohde	Toimenpiteet	Muuta (esim. lyhyet perustelut, muut keskeiset vaikutukset)	Ajoitus	Vaikutus julkisen talouteen, yht. milj. euroa					Vaikutus valtion, milj. euroa			
				2025	2026	2027	2028	Pitkän aikavälin vaikutus	2025	2026	2027	2028
Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen rahoitus (28.89.31)	Kevennetään iäkkäiden ympärivuorokautisen hoivan henkilöstömitoitusta	Säädetään iäkkäiden ympärivuorokautisen hoivan vähimmäishenkilöstömitoitukseksi 0,6 nykyisen 0,65 sijaan. Vuoden 2028 alusta voimaantulevaksi tarkoitettua 0,7 vähimmäismitoituksesta luovutaan. Jatketaan hallitusohjelman mukaisesti hoivatyötä helpottavan ja potilasturvallisuutta lisäävän teknologian, kuten älylattioiden tai -rannekeiden, inhimillinen hyödyntämisen mahdollistamista henkilöstömitoituksen laskennassa.	HE syksy 2024	45	45	45	119	119	45	45	45	119
Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen rahoitus (28.89.31 sekä 33.01.06 ja 33.60.35)	Palautetaan hoitotakuulainsäädäntö vuoden 2022 mukaiseen tilaan	Kumotaan edellisen hallituksen tekemät tiukennukset hoitotakuuseen. Käytännössä perusterveydenhuollon hoitotakuu muuttuisi 14 vuorokaudesta 3 kuukauteen ja suun terveydenhuollon hoitotakuu 4 kuukaudesta 6 kuukauteen. Lisäksi ostopalveluvelvoite poistetaan.	HE syksy 2024	132	132	132	132	132	132	132	132	132
Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen rahoitus (28.89.31)	Vammaispalvelulain uudistaminen valmisteilla olevan hallituksen esityksen mukaisesti	Hallitusohjelman mukaisen vammaispalvelulain uudistustyön yhteydessä vaikutusarviot uuden lain kustannusvaikutuksista ovat tarkentuneet alaspäin. Arvion tarkentuminen ei tarkoita palveluiden supistumista.	HE syksy 2024	70	65	60	65	65	70	65	60	65

Kohde	Toimenpiteet	Muuta (esim. lyhyet perustelut, muut keskeiset vaikutukset)	Ajoitus	Vaikutus julkisen talouteen, yht. milj. euroa					Vaikutus valtion, milj. euroa			
				2025	2026	2027	2028	Pitkän aikavälin vaikutus	2025	2026	2027	2028
Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen rahoitus (28.89.31)	Henkilöstön saatavuuden helpottamiseksi ja lastensuojelun riittävyyden turvaamiseksi joustavoitetaan lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden kelpoisuusvaatimuksia	Henkilöstön saatavuuden helpottamiseksi muutetaan sosiaalihuollon ammattihenkilöainsäädäntöä siten, että säädetään kelpoisiksi toimimaan sosiaalityöntekijöinä myös sellaiset henkilöt, jotka ovat opiskelleet sosiaalityötä sivuaineena tai opinnot on suoritettu avoimessa yliopistossa.	HE syksy 2024	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen rahoitus (28.89.31)	Korotetaan asiakasmaksuja	Muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettua lakia ja asetusta painottaen erikoissairaanhoidon maksuja. Sidotaan lisäksi asiakasmaksut hyvinvointialueindeksiin ja tehdään jatkossa maksujen indeksitarkistus vuosittain, jotta indeksimuutos vastaisi paremmin todellista kustannuskehitystä. Kannustetaan hyvinvointialueita vapauttamaan pienituloisimmat asiakasmaksuista.	HE syksy 2024	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen rahoitus (28.89.31)	Sosiaalihuollon palveluvalikoiman rajaaminen	Muutokset voivat hulee kohdistua niin alueiden palvelujen järjestämisvastuun laajuuteen kuin menettelysäännöksiinkin. Tavoitteena on 1 %:n kustannusten hillintä. Valmistelussa on huomioitava, etteivät toimet ole päällekkäisiä muiden hallitusohjelman liite B:ssä jo linjattujen tai muuten valmisteltujen tai valmistelussa olevien toimenpiteiden kanssa.	HE 2025	0	100	100	100	100	0	100	100	100
Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen rahoitus (28.89.31)	Erikoissairaanhoidon palveluvalikoiman lisärajaaminen	Tiettyjen hoitojen / toimien / välineiden, kuten estetiikka lähenevä plastiikkakirurgia ja sterilisaatiot rajaaminen julkisen palveluvalikoiman ulkopuolelle. Hedelmöityshoidot ja abortit jätetään lisärajausten ulkopuolelle. Valmistelussa on huomioitava, etteivät toimet ole päällekkäisiä muiden hallitusohjelman liite B:ssä jo linjattujen tai muuten valmisteltujen lisäsäästöjen kanssa.	HE 2025	0	10	30	70	70	0	10	30	70
Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen rahoitus (28.89.31)	Ajokorttitarkastusten rajaaminen julkisen palveluvalikoiman ulkopuolelle	Rajataan julkista palveluvalikoimaa ja jatkossa ajokorttien ikäkausitarkistuksia ei saisi enää julkisesta terveydenhuollosta. Edellyttää lainvalmistelua, terveydenhuoltolain 22 §:n muutos. Lisäksi arvioidaan mahdollisuudet tarkastusten harventamiseksi.	HE 2024	5	5	5	5	5	5	5	5	5

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Lisäsopeutustoimet ja velkaantumiskehityksen vakauttaminen

Valtiovarainministeri Riikka Purra
Hallituksen kehysriihen tiedotustilaisuus 16.4.2024

Hyvinvointialueisiin kohdistuvat uudet säästöt

- läkkäiden ympärivuorokautisen hoivan henkilöstömitoitusta lasketaan
 - 0,65 (vuonna 2028: 0,7) → 0,6
 - Säästö aluksi 45 milj. euroa ja vuodesta 2028 alkaen –119 milj. euroa
- Perusterveydenhoidossa hoitotakuu 3 kk ja suun terveydenhuollossa 6 kk (–130 milj. euroa)
- Valmisteilla olevan vammaispalvelulain soveltamisalan ja vaikutusarvioiden tarkentuminen (–60–70 milj. euroa)
- Asiakasmaksujen korotus (100 milj. euroa, lisäksi jatkossa HVA-indeksikorotus vuosittain)
- Sosiaalihuollon palveluvalikoiman rajaaminen (–100 milj. euroa vuodesta 2026 alkaen)
- Erikoissairaanhoidon palveluvalikoiman rajaaminen (asteittain –70 milj. euroa)

Sairaalaverkkouudistukselle korvaavat toimet

- Toteutetaan sairaalaverkkouudistuksen vaihe 1, joka koskee perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yöpäivystyksiä.
 - Uudistuksella pyritään tasapainottamaan julkisia menoja sekä osaltaan vastaamaan terveydenhuollon henkilöstöpulaan.
- Hallitus päätti hylätä sairaalaverkkouudistuksen työryhmäesityksen seuraavat vaiheet.
 - Sen sijaan linjattiin 75 milj. euron korvaavista toimista.
- Sosiaali- ja terveysministeriö viestii ratkaisusta tarkemmin.

Kehysriihestä ratkaisu sairaalaverkon tulevaisuuteen

Paikkakuntaokohtaiset vaikutukset yöpäivystykseen

Hallituksen linjauksen mukaan vuoden 2026 alusta alkaen hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän on mahdollista ylläpitää yöaikaista perusterveydenhuollon päivystystä pitkien etäisyyksien vuoksi Ivalossa ja Kuusamossa sekä kielellisten oikeuksien toteutumisen varmistamiseksi Pietarsaareissa ja Raaseporissa. Lisäksi perusterveydenhuollon yöpäivystystä voisi hyvinvointialueen päätöksellä jatkaa Kemissä ja Savonlinnassa. Aiemmasta poikkeuslupakäytännöstä luovutaan. Yöpäivystys lakkaa Iisalmessa, Jämsässä, Kouvolassa, Raahessa ja Varkaudessa viimeistään 31.12.2025. Kaikki hyvinvointialueet voivat vapaasti järjestää ilta- ja viikonloppuaikaista kiirevastaanottoa, minkä toivotaan alueilla yleistyvän ja helpottavan sairaalapäivystysten ruuhkia.

Muutokset erikoissairaanhoidossa ja sairaaloissa

1.1.2026 alkaen Kemissä, Oulaisissa, Salossa, Savonlinnassa ja Valkeakoskella sijaitsevissa sairaaloissa voi edelleen tehdä päiväkirurgisia leikkauksia, mutta ei raskaampaa, ympärivuorokautista leikkaussalivalmiutta edellyttäviä leikkauksia. Näissä sairaaloissa voi siis edelleen olla hyvinvointialueiden omalla päätöksellä kattava eri erikoisalojen poliklinikkatoiminta (myös esim. äitiyspoliklinikka) sekä konservatiivisten alojen vuodeosastotoimintaa ja sen edellyttämä sairaalapäivystys (esim. sisätaudit ja sen alalajit, neurologia, ihotaudit, psykiatria, kardiologia, syöpätaudit, keuhkosairaudet jne.) Synnytysten hoito lakkaa Kemissä viimeistään sille myönnetyn poikkeusluvan päättyessä 31.12.2025. HUS-yhtymä päättää itse sairaaloidensa palveluvalikoimasta, päivystyksistä ja synnytysten hoidosta Uudellamaalla. Hyvinvointialueet voivat ylläpitää myös eri sairaaloissaan sairaalaosastojen vaatimaa päivystystä.

Kehysriihestä ratkaisu sairaalaverkon tulevaisuuteen

Toimenpiteiden ja leikkausten toteuttaminen ja hankinta

Tiettyjä kevyessä anestesiassa tehtäviä toimenpiteitä (esim. kevyttä anestesiaa vaativat psykiatriset sähköhoidot, sydämen rytminsiirrot, tietty anestesiahammashoito) voi jatkossa tehdä missä vain terveydenhuollon toimintayksikössä, jossa on riittävä osaaminen ja potilasturvallisuus toteutuu. Hyvinvointialue voi myös hankkia näitä toimenpiteitä yksityiseltä palveluntuottajalta.

Lisäksi voidaan hankkia päivä- ja lyhytjälkihoitoista kirurgiaa yksityiseltä palveluntuottajalta. Jatkossa hankinnan periaatteista sovitaan yhteistyöalueen yhteistyösopimuksessa.

Asetuksella säädetään tarkemmin yllä mainituista toimenpiteistä ja leikkauksista. Mahdollisuus tulee voimaan heti, kun asiaan liittyvä asetus on annettu, eli tavoitteen mukaan alkuvuonna 2025.

Raskasta, ympärivuorokautista leikkaussalivalmiutta edellyttävää kirurgiaa voi hankkia yksityiseltä palveluntuottajalta vain, mikäli palveluntuottajan sairaala on yliopistollisen sairaalan tai keskussairaalan välittömässä läheisyydessä ja jos sillä on näihin erottamaton toiminnallinen yhteys. Täten säilyy mahdollisuus hyödyntää muun muassa Coxaa ja Sydänsairaala.

Taloudelliset vaikutukset hyvinvointialueille

Sairaaloiden ja päivystysten muutoksilla aikaansaadaan 26,3 milj. euron säästö hyvinvointialuetalouteen vuodesta 2026 alkaen. Lisäksi alueiden omien sairaala- ja päivystysverkkoa koskevien päätösten taloudelliset vaikutukset todentuvat hyvinvointialuerahoituksen jälkikäteistarkastuksessa.

Hallitus jatkaa hyvinvointialueiden kanssa yhteistä valmistelua ja vuoropuhelua siitä, kuinka erikoissairaanhoidon työnjakoa ja yhteistyötä voidaan edelleen kehittää ja kuinka vastataan henkilöstöpulaan. Tavoitteena on varmistaa toimiva työnjako kansallisesti yliopistollisten sairaaloiden välillä sekä alueellisesti yliopistollisten ja keskussairaaloiden välillä. Yhteistyössä etsitään uusia muotoja hyvinvointi- ja yhteistyöaluerajat ylittäen.

Lainsäädännöllisiä muutoksia tehdään hallituskauden aikana ainakin erikoissairaanhoidon keskittämis- ja päivystysasetuksiin. Säädosmuutosten taloudellisena tavoitteena on hillitä hyvinvointialueiden kustannuksia 25 miljoonaa euroa vuodessa ja ne tulisivat voimaan vuodesta 2026 alkaen.

Lisätietoja

Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuson erityisavustaja Nuutti Hyttinen, p. 0295 163 073
Lääkintöneuvos Sirkku Pikkujämsä, STM, p. 0295 163 014

Kehysriihen vaikutusten arviointia Pohteen talouteen liittyen

Alustavaa arviota kehysriihen vaikutuksista

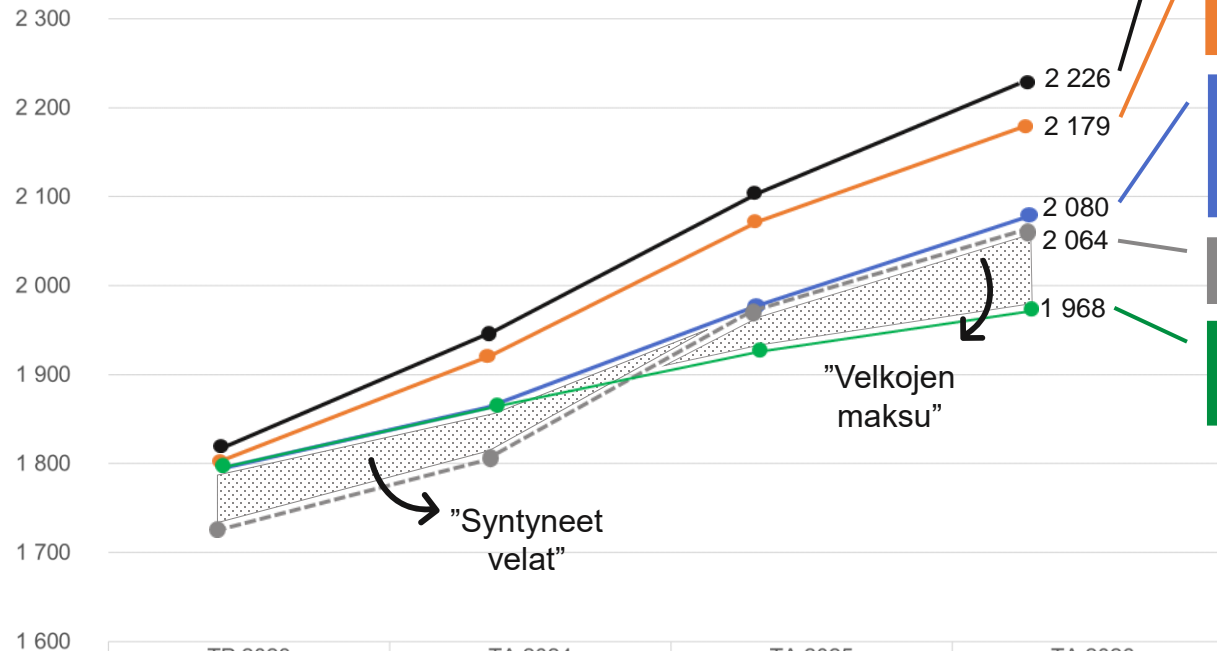
Miljoonaa euroa	TP 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintakate (toimintamenot - toimintatulot)	-1 758	-1 801	-1 827	-1 854
Valtion rahoitus yhteensä	1 731	1 808	1 978	2 063
Valtion rahoitus	1 683	1 808	1 894	2 063
<i>Kertaerä (TA-TP 2022)</i>	48			
<i>Takautuva oikaisu, arvio</i>			110	0
<i>Kehysriihen arvioitu vaikutus</i>			-26	-7
Rahoituskustannukset (netto)	-9	-22	-30	-26
Vuosikate	-36	-16	121	183
Poistot ja poistoeron muutos	-36	-44	-78	-88
Tilikauden yli-/alijäämä	-72	-60	42	95
Kumulatiivinen yli-/alijäämä	0	-132	-90	5
Toimintakatteen muutos %		2,5 %	1,5 %	1,5 %

- Karkea laskennallinen arvio on, että kehitysriihen vaikutus Pohteelle olisi vuodelle 2025 noin 26 miljoonaa euroa.
- Summa pudottaa rahoituspohjaa pitkäkestoisesti.
- Lisäksi vuodelle 2026 Pohteelle tulee lisäsopeutusta karkean alustavan arvion mukaan noin 7 miljoonaa euroa.
- Vuodelle 2026 ei ole varovaisuusperiaatteella arvioitu takautuvaa oikaisua.
- Rahoitus mahdollistaa vuosille 2025-2026 noin 1,5 prosentin toimintakatteen kasvun.

HUOM:
Rahoituslaskelmat päivittyvät 25.4.2024

Tuottavuus- ja taloudellisuustoimenpiteiden vaikutus kustannuskehitykseen

Miljoonaa euroa

Kehysriihen arvioidut vaikutukset huomioitu

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TA 2026
● A) Sopeutettu kehitys 2023-2024, perusuran mukainen kehitys 2025-2026	1 803	1 868	1 990	2 080
● B) Sopeutettu kehitys 2023-2024, rahoitusuran mahdollistama kehitys 2025-2026	1 803	1 868	1 936	1 968
● C) Ensimmäisen sopeutetun vuoden jälkeen perusuran mukainen kehitys	1 803	1 921	2 065	2 179
● D) Perusuran (ilman sopeutusta) mukainen kehitys	1 817	1 945	2 100	2 226
● E) Rahoitus	1 731	1 808	1 978	2 064

Sisältää toimintakatteen, nettorahoituskulut ja poistot

- Ilman kehysriihen vaikutusta toimintakatteen kasvu tulee noin puolittaa ns. perusuran kehityksestä vuodelle 2025. Eli tarvitaan arviolta noin **40-50 miljoonaa euron TUTA-ohjelma vuodelle 2025 ja täysimääräinen TUTA-toimenpiteiden jatko vuonna 2026.**
- Kehysriihi pudottaa rahoitusta, joten tarvitaan arviolta noin **60-70 miljoonan euron TUTA-ohjelma talousarvioon 2025.** Jatkotoimien tarve riippuu TUTA-ohjelmien toimeenpanosta ja vaikutuksista kustannuskehitykseen.

HUOM:
Rahoituslaskelmat päivittyvät 25.4.2024

Kiitokset!
